

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw & vleermuizen

Clarissenklooster te Eindhoven

(1912/117/LB-01, versie 0)

Aanvullend onderzoek huismus, gierzwaluw & vleermuizen

in opdracht van

CRA Ontwikkel B.V.
Elzentlaan 29
5611 LH EINDHOVEN

betreffende locatie

Sint Claralaan 1
Eindhoven

documentkenmerk

1912/117/LB-01

versie

0

vestiging

Nuenen

datum

10 december 2020

opgesteld door:

ing. A. Paulusse
Projectleider ecologie

gecontroleerd door:

ing. L. Bouwmans
Projectleider ecologie

Dit document is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven. Het document mag uitsluitend in zijn geheel worden gereproduceerd. Door derden aangebrachte wijzigingen en/of toevoegingen dan wel oneigenlijk gebruik van het document vallen niet onder de verantwoording van Tritium Advies.

Tritium Advies BV

Adviseurs in bouwen, milieu en veiligheid

T. 088 44 02 900
E. info@tritium.nl
I. www.tritium.nl
KvK-nr. 17108024

Tritium Advies is gevestigd in:

Arkel >> Neer >> Nuenen >>
Prinsenbeek >> Rijkevoort

Inhoudsopgave

	pagina
1 Inleiding	1
2 Veldbezoeken	2
2.1 Huismusonderzoek	2
2.2 Gierzwaluwonderzoek	2
2.3 Vleermuisonderzoek	3
3 Resultaten	4
3.1 Huismusonderzoek	4
3.2 Gierzwaluwonderzoek	4
3.3 Vleermuisonderzoek	5
4 Conclusies	8
4.1 Zorgplicht	10
4.2 Eindconclusie	11
5 Literatuurlijst	12

Bijlagen

	aantal pagina's (excl. voorblad)
1. situatietekening plangebied	1
2. fotobijlage veldbezoeken van 7 april en 5 mei 2020	4

1 Inleiding

In opdracht van CRA Ontwikkel B.V. is een aanvullend onderzoek naar huismussen, gierzwaluwen en gebouwbewonende vleermuizen uitgevoerd op de locatie Clarissenklooster (Sint Claralaan 1) te Eindhoven. Het plangebied betreft een gedeelte van het kadastrale perceel gemeente Eindhoven, sectie C, nummer 1478 en heeft een totale oppervlakte van circa 11.643 m². Het voormalige klooster wordt getransformeerd naar de functie 'wonen'. Tevens wordt er hierbij nieuwbouw gerealiseerd.

Uit de eerder door Tritium Advies uitgevoerde quickscan flora en fauna (documentkenmerk: 1909/153/AP-01, d.d. 10 december 2019) is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Om deze reden is aanvullend onderzoek uitgevoerd naar bovengenoemde soorten c.q. soortgroepen in de daarvoor geschikte onderzoeksperiodes conform het vleermuisprotocol 2017 en de beschikbare kennisdocumenten van BIJ12. Door het hanteren van het vleermuisprotocol, kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht. Desondanks kan het voorkomen dat verblijfplaatsen van exemplaren niet zijn waargenomen tijdens de verschillende onderzoeken. Er blijft simpelweg sprake van momentopnamen.

2 Veldbezoeken

2.1 Huismusonderzoek

Huismussen zijn vogels met een vaste verblijfplaats en worden jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de huismus bestaat uit een vaste verblijfplaats/voortplantingsplaats, foerageergebied met voldoende voedsel en veiligheid. De bebouwing binnen het onderzoeksgebied is geschikt als vaste verblijfplaats voor huismussen. Om deze reden dient de mogelijke functie van het onderzoeksgebied voor deze soort nader onderzocht te worden. Het aanvullende onderzoek naar de huismus is uitgevoerd conform het kennisdocument van de huismus van BIJ12 (2017) en het soortinventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (2017).

Het aanvullend huismusonderzoek is uitgevoerd met twee veldbezoeken in de periode van 1 april tot en met 15 mei. De veldbezoeken dienen te worden uitgevoerd met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. De huismusinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 7 april en 12 mei 2020. Hierbij is gelet op nestindicatief gedrag (nestbouw, transport van voedsel, bedelende jongen), zingende mannetjes, baltsgedrag en aanwezigheid van een paartje bij een potentiële nestplaats. Dit onderzoek is overdag op een geschikt moment door één ecooloog uitgevoerd in de periode van twee uur na zonsopkomst tot twee uur voor zonsondergang. In tabel 1 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 1: gegevens veldbezoeken huismussenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
07-04-2020*	15	2	11:00	12:10
12-05-2020*	10	2	11:00	12:00

*tijdens de veldbezoeken was het droog

2.2 Gierzwaluwonderzoek

Gierzwaluwen zijn net als huismussen vogels met een vaste verblijfplaats en ook jaarrond beschermd conform de Wet natuurbescherming. Dit geldt ook voor hun functionele leefomgeving. De leefomgeving van de gierzwaluw bestaat vooral uit een vaste verblijf- c.q. voortplantingsplaats. Deze vogelsoort brengt namelijk het overgrote deel van zijn leven door in de lucht. Enkel voor het broeden komt deze vogel naar het aardoppervlak.

Het aanvullend gierzwaluwonderzoek is uitgevoerd met drie veldbezoeken in de periode van 15 mei tot en met 15 juli, waarvan minimaal één inventarisatie tussen 20 juni en 7 juli. De gierzwaluwinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 2 juni, 16 juni en 2 juli 2020. Hierbij is gelet op laagvliegende, luidruchtige dieren die vluchten maken op dakgoot-, nok- c.q. huishoogte en op het bezoek aan een waarschijnlijke nestplaats door invliegende gierzwaluwen. Dit onderzoek is uitgevoerd door twee ecologen tussen 2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang. In tabel 2 op de volgende pagina is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 2: gegevens veldbezoeken gierzwaluwenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
02-06-2020*	25	3	20:10	22:10
16-06-2020*	18	1	20:15	22:15
02-07-2020*	17	2	20:15	22:20

*tijdens de veldbezoeken was het droog

2.3 Vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken op verschillende manieren gebruik van hun leefgebied. In verschillende periodes maken ze gebruik van kraamverblijfplaatsen, zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en foerageergebied. Tevens maken ze gebruik van vliegroutes. Uit de quickscan is gebleken dat de bebouwing geschikt is als vaste verblijfplaats voor vleermuizen. De functie van de bebouwing voor vleermuizen is aan de hand van het aanvullend onderzoek onderzocht. Het aanvullend onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd op basis van het Vleermuizenprotocol 2017, dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB), de Zoogdiervereniging, Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Tevens zijn de onderzoeksmethodes zoals beschreven in de kennisdocumenten van BIJ12 gehanteerd.

Het aanvullend vleermuisonderzoek is uitgevoerd door middel van zes veldbezoeken waarvan vier bezoeken in de periode 15 mei tot en met 15 juli en twee bezoeken in de periode 15 augustus tot en met 1 oktober zijn uitgevoerd. De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd op de dagen 20 mei, 26 juni, 2 juli, 10 juli, 20 augustus en 14 september 2020. Hierbij is in de avond en/of ochtend door drie ecologen gepost bij de bebouwing op uit- of invliegende of zwermende vleermuizen en op sociale geluiden. Met behulp van een batdetector zijn de verschillende soorten waargenomen vleermuizen gedetermineerd. De avondbezoeken voor de kraam- / zomerverblijven zijn uitgevoerd vanaf zonsondergang tot en met 2,5 uur hierna. Voor de paar- / zwermverblijven zijn avondbezoeken uitgevoerd vanaf een half uur na zonsondergang tot en met 2,5 uur hierna. Het ochtendbezoek is in de kraam- / zomerperiode uitgevoerd vanaf 3 uur voor zonsopkomst tot en met zonsopkomst. In onderstaande tabel 3 is een overzicht weergegeven van de weersomstandigheden en de start- en eindtijden per veldbezoek.

Tabel 3: gegevens veldbezoeken vleermuizenonderzoek

datum	temperatuur (°C)	windkracht (Bft)	starttijd (uur)	eindtijd (uur)
20-05-2020*	18	1	21:20	23:50
26-06-2020*	22	1	02:20	05:30
02-07-2020*	17	2	22:30	00:30
10-07-2020*	18	2	04:00	05:35
20-08-2020*	28	1	20:55	23:55
14-09-2020*	27	1	20:30	23:00

*tijdens de veldbezoeken was het droog

3 Resultaten

Onderstaand volgen de resultaten en eerste conclusies van het uitgevoerde aanvullende onderzoek.

3.1 Huismusonderzoek

Tijdens het veldbezoek op 7 april 2020 zijn geen huismussen gehoord of gezien binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 12 mei 2020 zijn eveneens geen huismussen gehoord of gezien binnen of in de directe omgeving van het plangebied. Wel zijn er binnen en in de directe omgeving van het plangebied andere vogelsoorten waargenomen, namelijk enkele roodborsten (*Erithacus rubecula*), koolmezen (*Parus major*), kauwen (*Corvus monedula*), merels (*Turdus merula*), groenlingen (*Chloris chloris*), houtduiven (*Columba palumbus*), een boomkruiper (*Certhia brachydactyla*), een winterkoning (*Troglodytes troglodytes*), een zwartkop (*Sylvia atricapilla*), twee zwarte kraaien (*Corvus corone*), twee gaaien (*Garrulus glandarius*), pimpelmezen (*Cyanistes caeruleus*), een heggenmus (*Prunella modularis*), overvliegende zilverbreeuwen (*Larus argentatus*) en twee tijaftjafs (*Phylloscopus collybita*).

Er is tevens een nestlocatie aangetroffen van een boomkruiper in een rooster aan de noordelijke gevel van het klooster. Een exemplaar van de boomkruiper is hier met nestmateriaal waargenomen (bijlage 2, foto 10). Het nest van deze soort is enkel beschermd tijdens het broedseizoen.

In gebruik zijnde nesten van vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest zijn eveneens beschermd volgens de Wet natuurbescherming. Het heeft daarom de voorkeur om de werkzaamheden buiten het broedseizoen (begin oktober – half februari) plaats te laten vinden. Indien dit niet het geval is, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor deze soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden. In dit geval kan het rooster worden dichtgemaakt buiten de broedperiode, zodat er geen nieuw nest kan worden gemaakt. Indien er tijdens de werkzaamheden broedende vogels worden aangetroffen dan dient contact opgenomen te worden met een ecooloog.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen aangetroffen. Daarnaast zijn er geen exemplaren van de huismus waargenomen binnen het onderzoeksgebied. Er wordt omtrent deze soort derhalve geen belemmering van het planvoornemen verwacht. Wel wordt bij de voorgenoemde werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.2 Gierzwaluwonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere gierzwaluwen overvliegend en foeragerend boven het onderzoeksgebied waargenomen. Echter zijn geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen in de bebouwing binnen het onderzoeksgebied aangetroffen.

Tijdens het eerste veldbezoek op 2 juni zijn een enkele keer circa tien (hoog) overvliegende, soms gierende, gierzwaluwen waargenomen. Zij waren met name aan het foerageren boven het

plangebied en de directe omgeving. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen van de gierzwaluw binnen het onderzoeksgebied of in de directe omgeving.

Tijdens het veldbezoek op 16 juni zijn maximaal zes gierzwaluwen overvliegend en foeragerend waargenomen boven het plangebied en in directe omgeving. Deze exemplaren vlogen echter zeer hoog en de enkeling die wel lager vloog passeerde het plangebied direct. De waargenomen gierzwaluwen waren voornamelijk actief boven de woonwijk ten noordwesten van het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 2 juli zijn eveneens overvliegende en foeragerende gierzwaluwen waargenomen. Op deze dag werd echter een zwerm van maximaal 30 hoogvliegende exemplaren waargenomen. Ook tijdens dit veldbezoek werd er geen contact gemaakt met de bebouwing.

Naast gierzwaluwen zijn ook enkele andere vogelsoorten waargenomen, zoals enkele huismussen (*Passer domesticus*), enkele houtduiven, een vink (*Fringilla coelebs*), enkele koolmezen en enkele merels. Daarbij zijn enkele overvliegende kokmeeuwen (*Chroicocephalus ridibundus*) en een groepje overvliegende spreeuwen (*Sturnus vulgaris*) waargenomen.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen. Er worden derhalve geen belemmering voor het planvoornemen verwacht. Wel wordt bij de voorgenomen werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

3.3 Vleermuisonderzoek

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken, 20 mei en 10 juli is één in- en uitvliegende gewone dwergvleermuis aangetroffen in het onderzoeksgebied. Deze zomerverblijfplaats bevindt zich onder het dak van de uitbouw aan de zuidoostelijke gevel en is te bereiken via een opening tussen de dakgoot en de gevel (bijlage 2, foto 11). Tevens is tijdens het veldbezoek van 20 mei een vleermuis uitgevlogen uit een boomholte. Het was niet mogelijk vast te stellen welke soort, waarschijnlijk betreft het een ruige dwergvleermuis of een rosse vleermuis. De boom met de holte betreft een beuk ten noorden van het klooster (bijlage 2, foto 12). Deze boom zal echter behouden blijven. Om te voorkomen dat deze holte (tijdelijk) ongeschikt zal zijn als verblijfplaats tijdens en na de geplande werkzaamheden, dient voorkomen te worden dat er lichtverstoring optreedt. Tijdens de werkzaamheden dienen eventuele bouwverlichting en lantaarns niet naar de bomen gericht te worden en dient er eventueel gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke lampen en/of armaturen die het licht goed richten (van de bomen af). De locaties van de aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen zijn weergegeven in figuur 2 op de volgende pagina.

Gewone dwergvleermuizen zijn regelmatig foeragerend waargenomen binnen het plangebied tijdens de veldbezoeken. Sporadisch zijn er tijdens de veldbezoeken foeragerende en overvliegende ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen.

Figuur 2: locatie waar een gewone dwergvleermuis is in- en uitgevlogen (gele stip) en waar een rosse vleermuis of ruige dwergvleermuis uit een boomholte is gevlogen (oranje stip) ten opzichte van het onderzoeksgebied (blauw omlijnd)
(bron: Google Earth)

Paar- en winterverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen uitvliegende vleermuizen aangetroffen in het onderzoeksgebied. Daarnaast zijn er ook geen paarverblijven aangetroffen. Tijdens de veldbezoeken van 20 augustus en 14 september zijn er in de directe omgeving van het klooster sporadisch baltsgeluiden van gewone dwergvleermuizen waargenomen. Deze baltsgeluiden waren niet aaneengesloten te horen. Daarnaast is er geen contact geweest tussen de bebouwing en de vleermuizen, is er geen binding met de geschikte openingen gesignaleerd en is er geen zwermgedrag waargenomen, waaruit opgemaakt kan worden dat het onderzoeksgebied niet als paar- of winterverblijfplaats wordt gebruikt.

Foerageergebied

De omgeving van het plangebied wordt gebruikt als foerageergebied door gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen. Voornamelijk zijn er één tot drie foeragerende exemplaren van de gewone dwergvleermuis tegelijkertijd waargenomen per veldbezoek. De andere soorten zijn minder vaak waargenomen, met maar één exemplaar per keer. Het plangebied zal geen essentieel foerageergebied zijn, aangezien er in de omgeving eveneens geschikt foerageergebied aanwezig is, zoals de tuinen van omliggende woningen, watergang de Dommel, de Gennepers Parken en gras- en akkerland. Daarnaast blijft het foerageergebied binnen het plangebied grotendeels behouden. De tuin rondom het voormalige klooster blijft grotendeels een tuin, met uitzondering van de locatie waar nieuwbouw en

parkeerplaatsen zullen worden gerealiseerd, dat met name het noordwestelijke gedeelte van het terrein zal betrekken. Hier is al gedeeltelijk bestrating aanwezig in de huidige situatie.

Vliegroutes

Er zijn geen significante vliegroutes waargenomen. Gewone dwergvleermuizen zijn regelmatig overvliegend en foeragerend waargenomen binnen het plangebied tijdens de veldbezoeken. Sporadisch zijn er tijdens de veldbezoeken foeragerende en overvliegende ruige dwergvleermuizen, laatvliegers en rosse vleermuizen waargenomen. Er is geen duidelijke vliegroute waargenomen. De vleermuizen vlogen in alle richtingen binnen het plangebied. Het plangebied zal niet gebruikt worden als essentiële vliegroute, aangezien er in de directe omgeving alternatieve vliegroutes aanwezig zijn, zoals de watergang de Dommel en de bomen aan de oevers. Daarnaast zullen de bomen grotendeels behouden blijven, waardoor deze kunnen blijven dienen als vliegroute.

Conclusie: binnen het onderzoeksgebied is een vaste zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast wordt een boomholte gebruikt als zomerverblijfplaats door vermoedelijk een rosse vleermuis of ruige dwergvleermuis. Deze boom blijft echter behouden. Om te voorkomen dat deze holte (tijdelijk) ongeschikt zal zijn tijdens en na de geplande werkzaamheden, dient voorkomen te worden dat er lichtverstoring optreedt. Eventuele bouwverlichting en lantaarns dienen niet naar de bomen gericht te worden en er dient gebruik gemaakt te worden van vleermuisvriendelijke lampen en/of armaturen die het licht goed richten (van de bomen af).

Binnen het onderzoeksgebied wordt tevens gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied aangezien er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is. Tevens zijn er geen significante vliegroutes aangetroffen. Wel wordt bij de voorgenomen werkzaamheden verwezen naar de in hoofdstuk 4 omschreven werkwijze.

4 Conclusies

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van huismussen en gierzwaluwen aanwezig. Het geschikt bevonden klooster is niet in gebruik als vaste verblijfplaats van eerdergenoemde soorten. Wel is een zomerverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Het onderzoeksgebied zal geen essentieel foerageergebied zijn voor deze soorten c.q. soortgroep. Binnen het onderzoeksgebied wordt wel gefoerageerd door de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger. Het betreft echter geen essentieel foerageergebied, aangezien er in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig is zoals de tuinen van omliggende woningen, de Dommel en de Genneper Parken.

Het onderzoeksgebied is niet in gebruik als essentiële vliegroute. In de directe omgeving zijn alternatieve terreinen aanwezig die kunnen dienen als vliegroute, zoals de watergang de Dommel en de bomen aan de oevers.

Gezien het voorstaande zullen de voorgenomen plannen geen nadelige effecten hebben op de huismus en gierzwaluw. Anders dan de algemene zorgplicht bestaan er vanuit de Wet natuurbescherming geen verplichtingen ten aanzien van deze soorten en soortgroep. Vanwege de aanwezigheid van een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis dienen er voor deze soort maatregelen te worden genomen om de aanwezige verblijfplaats te mitigeren en compenseren.

Alternatieve verblijfplaatsen

In verband met de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis die is aangetroffen in de zuidoostelijke zijde van de uitbouw aan de zuidelijke zijde van het klooster dienen alternatieve verblijfplaatsen te worden aangeboden. Dit moet bestaan uit tijdelijke vleermuiskasten en permanente (inbouw)kasten voor vleermuizen. Als tijdelijke vervanging voor de zomerverblijven dienen minimaal vier vleermuiskasten van het Model A worden geplaatst. Voornamelijk zuidelijke en westelijke gevels zijn geschikt om kasten aan te plaatsen. De kasten dienen binnen een straal van 100 tot 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats te worden geplaatst, in de buurt van de huidige verblijfplaatsen maar buiten de sfeer van de geplande werkzaamheden. De kasten kunnen bijvoorbeeld worden besteld bij Faunaprojecten (www.faunaprojecten.nl). Geschikt type kasten bij Faunaprojecten zijn de VMT1.

Indien de aantasting van de aanwezige verblijfplaats door de geplande werkzaamheden permanent is, dienen er permanente alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van inbouwkasten te worden geplaatst in de nieuwbouw. Dit kunnen geschakelde inbouwkasten of grotere inbouwkasten zijn die voldoende ruimte bieden voor de aangetroffen gewone dwergvleermuis, waar voldoende wegkruipmogelijkheden in aanwezig zijn en voldoende buffering voor temperatuurverschillen bieden. Indien in de nieuwbouw gebruik wordt gemaakt van spouwmuren, kunnen deze spouwmuren toegankelijk en geschikt gehouden worden voor vleermuizen als duurzame potentiële verblijfplaatsen.

Werken buiten de kwetsbare periode

Er is één zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen binnen het onderzoeksgebied. Echter dient bij de gewone dwergvleermuis er zekerheidshalve van aan uitgegaan te worden dat zomerverblijven ook als winterverblijfplaats gebruikt kunnen worden. Voor het pand gesloopt kan worden dient de gevel ongeschikt gemaakt te worden voor deze soort.

Omdat het een zomerverblijf betreft is de meest kwetsbare periode van april tot en met september. Om de bebouwing vóór de transformatie ongeschikt te maken is het wenselijk ook buiten de kwetsbare kraam- en winterrustperiode te starten met het uitvoeren hiervan. De minst kwetsbare periode betreft het voorjaar (de tweede helft van april en de eerste helft van mei), half juli tot en met 15 augustus en het najaar in de maand oktober.

Ongeschikt maken huidige verblijfplaats

Vóór de werkzaamheden die invloed hebben op de verblijfplaats worden uitgevoerd dient de verblijfplaats ongeschikt gemaakt te worden. Dit is maatwerk en dient te worden uitgevoerd onder begeleiding van een vleermuisdeskundige. Omdat mogelijk deze verblijfplaats maar tijdelijk ongeschikt zal zijn door de werkzaamheden, kan de verblijfplaats mogelijk ook maar tijdelijk ongeschikt gemaakt worden.

Voor het ongeschikt maken zijn verschillende methoden mogelijk zoals de voorbeelden die in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis van BIJ12 (2017) worden genoemd:

“Invliegopeningen kunnen overdadig aangelicht of beschenen worden met bijvoorbeeld bouwlampen. Deze verlichting kan pas aangezet worden als er zekerheid is dat de aanwezige vleermuizen vertrokken zijn en de dieren mogelijk nog niet teruggekeerd zijn. De nacht, zo rond twee uur voor zonsopkomst is dan waarschijnlijk het meest veilige moment om de verlichting aan te zetten. Vleermuizen zullen onder minder gunstige weersomstandigheden en in het najaar eerder naar hun verblijfplaats terugkeren.”

“Er kunnen zogenaamde “exclusion flaps” gebruikt worden waardoor de gewone dwergvleermuizen wel kunnen uitvliegen maar niet in staat zijn om opnieuw in te vliegen. De exclusion flap moet de opening hermetisch afsluiten. Controle op functioneren is nodig gedurende de periode dat de flap aanwezig is.”

Opstellen werkprotocol

Hierin staat omschreven welke maatregelen getroffen worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen. Ook staat hierin hoe te handelen als deze effecten toch optreden. Het werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en de inhoud moet bij de betrokken werknemers bekend zijn.

Ontheffing/positieve afwijzing Wnb

De provincie Noord-Brabant heeft in eerdere zaken een positieve afwijzing gegeven op een ontheffingsaanvraag voor beschermde soorten zoals de gewone dwergvleermuis. Er waren voldoende alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd, er werd rekening gehouden met de kwetsbare periode en er zijn diverse andere mitigerende maatregelen genomen. Er is geoordeeld dat er in dit geval geen sprake is van een overtreding. Zo is ook een reactie op een mailwisseling bekend van het bevoegd gezag (provincie Noord-Brabant/ Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)) die dit onderschrijft: “Wij interpreteren de wet zo dat als de ecologische functionaliteit van een rust/verblijfplaats te allen tijde niet wordt aangetast, dat er geen verbodsbepaling ten aanzien van beschadigen/vernielen van de rust/verblijfplaats wordt overtreden (ODBN, 2-08-2017).” De situatie voor deze locatie is van vergelijkbare aard. Belangrijk is dat de ingreep de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis niet aantast. De gunstige staat van instandhouding (te beoordelen op lokaal niveau) zal door de beoogde ingreep niet in gevaar komen. Het betreft enkel één zomerverblijf.

Er kan een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin wordt omschreven welke maatregelen worden getroffen om voldoende en tijdig alternatieve verblijfplaatsen te creëren. Tevens zullen

hierin diverse maatregelen worden omschreven waarmee wordt voorkomen dat de aanwezige exemplaren geen schade zullen ondervinden. Mogelijk dat er op de langere termijn zelfs meer vaste verblijfplaatsen aanwezig zullen zijn dan in de huidige situatie. Om voornoemde redenen wordt verwacht dat een ontheffing niet noodzakelijk wordt geacht. Wel kan de provincie Noord-Brabant hier anders over oordelen waardoor het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming alsnog aan de orde kan zijn. Er zal naast het opstellen van een ecologisch werkprotocol tevens ecologische begeleiding plaatsvinden waardoor de juiste maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er een negatief effect ontstaat op de soort.

4.1 Zorgplicht

Voor alle soorten geldt een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan deze soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden zijn niet voor alle verschillende soortgroepen gelijk. Als “veilige” periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half oktober tot eind november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en dieren als de egel en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Bovendien zijn de houtduiven uit het laatste legsel dan ook uitgevlogen.

Indien vooraf bekend is dat werkzaamheden moeten worden uitgevoerd binnen de kwetsbare perioden van de betreffende soorten, is het zaak ervoor te zorgen dat het gebied tegen die tijd ongeschikt is als leefgebied voor die soorten. Zo kunnen bijvoorbeeld struiken gedurende het groeiseizoen kort gesnoeid worden, zodat er geen vogels gaan broeden.

Algemeen voorkomende soorten zonder jaarrond beschermd nest kunnen blijven broeden in de directe omgeving van het onderzoeksgebied. Indien broedende vogels in de directe omgeving van het onderzoeksgebied aanwezig zijn, kunnen verstorende werkzaamheden zoals bouwwerkzaamheden of een verwijdering van beplanting mogelijk echter niet plaatsvinden zonder hinder te veroorzaken. Wanneer er geen broedende vogels aanwezig zijn kunnen de werkzaamheden wel plaatsvinden. Indien er op deze manier wordt gehandeld, treden er geen nadelige effecten op ten aanzien van vogels.

Wanneer de werkzaamheden in het geheel plaatsvinden in de minst kwetsbare periode (tussen begin oktober en half februari) worden eveneens geen nadelige effecten verwacht. Dit laatste verdient derhalve aanbeveling. Indien de werkzaamheden worden uitgevoerd op bovenstaande wijze, zullen er geen nadelige effecten optreden ten aanzien van vogels.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermde soorten worden waargenomen dienen maatregelen te worden genomen om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te beperken (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen).

4.2 Eindconclusie

In onderstaande punten wordt de eindconclusie weergegeven:

- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van huismussen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van gierzwaluwen aangetroffen, waardoor geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming ten aanzien van deze soort;
- binnen het onderzoeksgebied zijn geen essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes van vleermuizen aangetroffen waardoor er met betrekking tot deze functies geen verplichtingen bestaan vanuit de Wet natuurbescherming;
- binnen het onderzoeksgebied is één verblijfplaats aangetroffen welke als zomerverblijf in gebruik is door één gewone dwergvleermuis. Als één van de passende maatregelen dienen onder andere minimaal vier vleermuiskasten van Model A te worden geplaatst binnen een straal van 100 tot 200 meter van de huidige verblijfplaats;
- binnen het plangebied is een boomholte in gebruik als zomerverblijfplaats door vermoedelijk een rosse vleermuis of ruige dwergvleermuis. Deze boom blijft echter behouden. Om te voorkomen dat deze holte (tijdelijk) ongeschikt zal zijn tijdens en na de geplande werkzaamheden, dient voorkomen te worden dat er lichtverstoring optreedt, door de eventuele bouwverlichting en lantaarns niet naar de bomen te richten en eventueel gebruik te maken van vleermuisvriendelijke lampen en/of armaturen die het licht goed richten (van de bomen af);
- een ontheffing in het kader van de Wnb (soorten) wordt niet noodzakelijk geacht. Er zal zowel een ecologisch werkprotocol worden opgesteld als ecologische begeleiding plaatsvinden waardoor de juiste maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat er een negatief effect ontstaat op eerdergenoemde soort. Wel kan de provincie Noord-Brabant hier anders over oordelen waardoor het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming alsnog aan de orde kan zijn;
- de omschreven werkwijzen met betrekking tot de zorgplicht dienen in acht te worden genomen zodat een overtreding van de natuurwetgeving wordt voorkomen;
- het nog op de stellen ecologisch werkprotocol dient strikt te worden gevolgd;
- de aanbevelingen in de quickscan flora en fauna dienen nageleefd te worden.

5 Literatuurlijst

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Gierzwaluw (Apus apus)*

BIJ12 (2017) *Kennisdocument Huismus (Passer domesticus)*

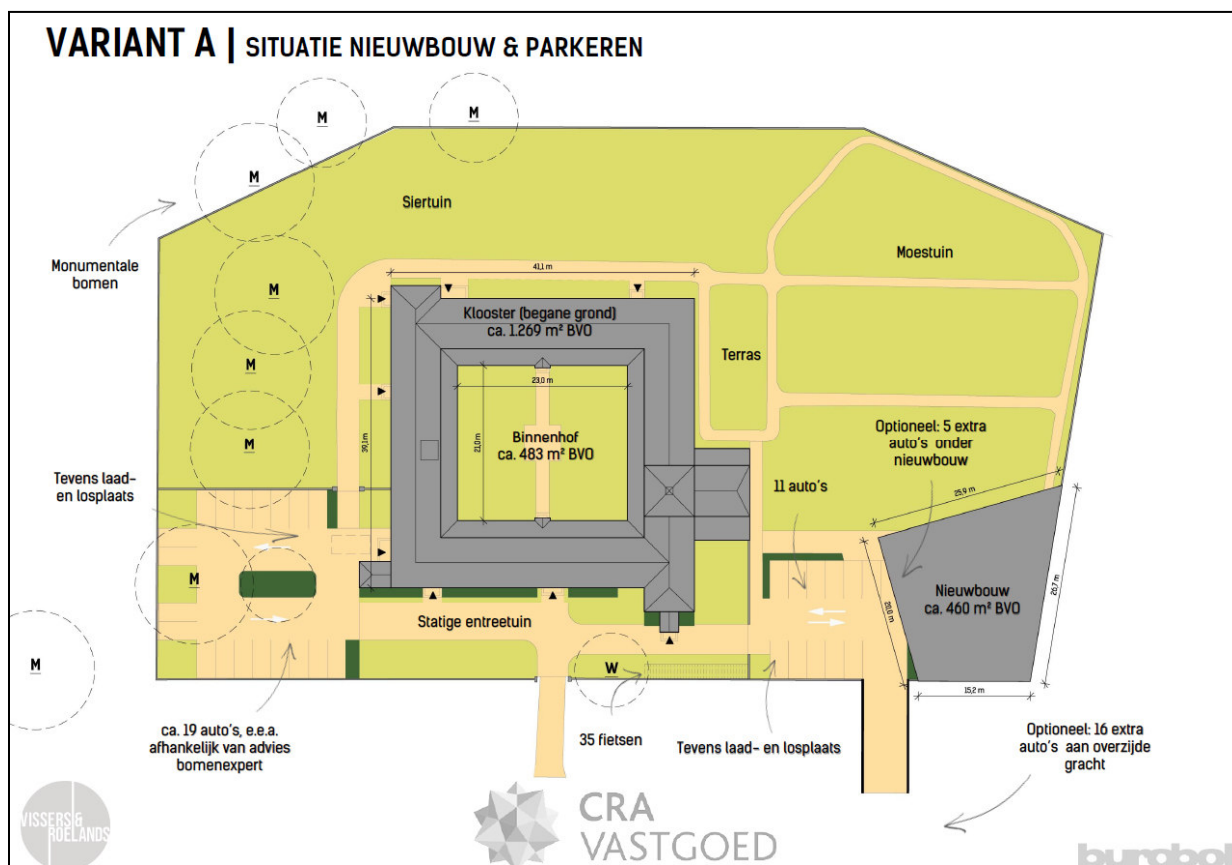
BIJ12 (2017) *Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (Pipistrellus nathusii)*

Netwerk Groene Bureaus (2017) *Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming*

Econsultancy (2019) *Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek Zuid Koninginnewal/Beugelsplein te Helmond, rapportnummer 9212.002, versienummer D2, eindrapportage oktober 2019*

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017) *Vleermuisprotocol 2017, maart 2017.*

BIJLAGE 1:

Geplande situatie (concept)

BIJLAGE 2:

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

Foto 7

Foto 8

Foto 9

Foto 10

Foto 11

Foto 12